

Vážení návštevníci, vítame Vás na Náučnom chodníku Jakubovany – Baranec (Holý vrch), ktorý má celkovú dĺžku 8,5 km (7 km) a prevýšenie 1 470 m (1 000 m). Môžete ho absolvovať pešo priamo z dediny za 6 hodín (5 hodín) smerom hore a 4 hodiny (3 hodiny), príp. sa po prečítaní tohto panelu vyviešť autom do ústia Studenej doliny k druhej zastávke a jednu hodinu cesty nahor si ušetriť.

Nachádzame sa na severnom okraji Liptovskej kotliny, ktorá prebieha v smere západ – východ v celkovej dĺžke 80 km a jej stredom tečie na západ rieka Váh. Zo severu je venčená hrebeňmi nášho najvyššieho horstva, Vysokých Tatier, ktorými prebieha štátna hranica s Poľskou republikou. Z juhu je Liptovská kotlina lemovaná druhým najvyšším horstvom Slovenska – Nízkymi Tatrami.

Údolie Liptovskej kotliny bolo osídlené už od praveku, pričom toto osídlenie nebolo súvislé, ale sústreďovalo sa do blízkosti početných jaskýň v Nízkych Tatrách a datujú sa do obdobia doby kamennej. Bližšie informácie o jaskyniach a archeologických nálezoch v nich získate v expozíciách Slovenského múzea jaskyniarstva a ochrany prírody v Liptovskom Mikuláši

Súvislejšie osídlenie oblasti sa začína až od doby bronzovej a na jej konci sa na vrcholoch chránených kopcov objavujú početné opevnené hradiská. Tieto sa neskôr rozvíjajú v dobe železnej a v treťom storočí pred našim letopočtom sem postupne prenikajú Kelti, ktorí vybudovali svoje najrozsiahlejšie sídlisko na výšine Havránok, severne od priehradného valu vodnej nádrže Liptovská Mara. Bližšie informácie o expozícii na Havránku získate v Liptovskom múzeu v Liptovskom Mikuláši. Z tohto obdobia sa datuje aj keltské osídlenie na Vysokom Hrádku nad obcou Jakubovany.

Koncom druhého storočia nášho letopočtu dochádza k úpadku osídlenia a hradiská sú postupne spustošené a vypálené, alebo opustené. V 4. a 5. storočí sem prichádzajú Germáni, ktorí sa tu zdržiavajú až do 9. Storočia, kedy ich postupne vytláčajú starí Slovania v období sťahovania národov. Po vzniku a upevnení moci stredovekého Uhorského štátu sa v 11. a 12. storočí Liptov stáva majetkom uhorských kráľov, ktorí ho už začiatkom 13. storočia rozdeľujú za verné služby a zásluhy svojim vazalom na postupné osídlenie a kolonizáciu. Nad obcou Liptovská Anna je vybudovaný pevný Liptovský hrad, písomne doložený už z roku 1262. V druhej polovici 13. storočia územím Liptova prechádza nemecká „banícka kolonizácia“, ktorá sa však pre nedostatok ložísk rúd presúva ďalej na východ na územie Spiša. Ako vyplýva z dostupných prameňov prvá zmienka o obci je z roku 1286, kedy sa spomína osada Javor, ktorá je v súčasnosti súčasťou katastra obce Jakubovany.

V druhej polovici 15. storočia dal kráľ Matej Korvín na upokojenie a konsolidáciu napätej situácie Liptovský hrad rozvádzať a povolal na územie Liptova kolonistov z Balkánu, ktorí utekali pred tureckou expanziou. Začala sa „valašská kolonizácia“, ktorá bola typická využívaním vyššie položených pasienkov a holí. Jej vplyv podnietil rozvoj svojráznej kultúry (folklór, spev, hudba, tanec) a architektúry, ktorá sa uchováva dodnes. Bližšie informácie o svetskej, sakrálnej i ľudovej architektúre získate okrem iného aj v Skanzene Liptovskej dediny v Pribyline. Priaznivci folklóru by si nemali nechať ujsť ani Folklórny festival vo Východnej, ktorý sa každoročne koná na prelome júna a júla.

Nachádzame sa v ochrannom pásme TANAP-u a po ceste náučným chodníkom vstúpime aj do vlastného územia TANAP-u. Buďte preto opatrní, disciplinovaní a pozorní a dodržujte návštevný poriadok. Vstupujete do chrámu prírody.